

Rådets udtalelser retrospektivt inden lukketid

Det Veterinære Sundhedsråd blev oprettet ved kongelig resolution af 8. juni 1851, og selvom der siden da er sket betydelige udviklinger og ændringer i samfundet, så har det vist sig, at Rådet også i dag har en berettigelse som et uafhængigt og uvildigt organ.

Rådet har gennem årene publiceret en årsberetning med resume og udfald af de sager, som Rådet har behandlet, og det er Rådets opfattelse at Rådets udtalelse i disse sager i væsentlig grad har bidraget til ”best practice” og dermed til bedre dyrevelfærd. Den 1. januar 2016 ændres Rådets opgavestruktur og Rådets mulighed for at komme med generelle udtalelser af egen drift ophører ved lovens ikrafttræden.

Fra 1990 indførtes i Rådets årsrapport et forord, der fra 1998 ændredes til et tema. Det første Forord blev skrevet af den daværende formand for Rådet, professor, dr.med.vet., dyrlæge Knud Nielsen, og indeholdt en historisk beskrivelse af Rådet og dets arbejdsopgaver samt de skift i arbejdsopgaver, som samfundsudviklingen nødvendigvis gav anledning til.

Gennem årene behandlede forordene aktuelle emner. Således beskæftigede forordene i 1991 og 1992 sig dels med ændringer af den daværende Dyreværnsloven, hvor flere af Rådets forslag kunne genfindes i den nye lov, dels med transport af syge og tilskadekomne dyr.

I de følgende år beskæftigede forordene sig med udegående dyr om vinteren (1993), dyrevelfærd i produktionsbesætninger og avl af katte (1994), Rådets udtalelser set i et retsligt perspektiv (1995), transport af syge og tilskadekomne dyr med særligt fokus på svin (1996) og i 1997 omhandlede forordet Rådets graduering af overtrædelser af Dyreværnsloven.

Fra 1998 overgik forordet til at være et tema, og det første tema fra 1998 udtrykte Rådets bekymring for, hvorvidt EU-lovgivningen begrænser rådigheden over essentielle lægemidler til behandling af produktionsdyr, et emne som også temaet i 2001 omhandlede, herunder de mange administrative pligter, der herved pålagdes praktiserende dyrlæger i produktionsdyrspraksis.

Tema 1999-2000 beskrev en kendelse fra Højesteret, der gav Rigsadvokaten anledning til en nøjere præcisering og afgrænsning af Rådets kompetencer. Det konkluderedes således, at Det Veterinære Sundhedsråd er et sagkyndigt organ, der kan afgive udtalelser om veterinære spørgsmål. I udtalelser vedrørende overtrædelse af dyreværnslovgivningen kan Rådet, ifølge præmisserne fra Højesterets kendelse, udtale sig om, hvorvidt en adfærd, der er nærmere beskrevet i konkrete spørgsmål til Rådet, indebærer en uforsvarlig, groft uforsvarlig behandling af dyr eller eventuelt mishandling, jf. dyreværnslovgivningen. Rådet kan endvidere give udtalelser om andre veterinære spørgsmål, herunder for eksempel om en nærmere beskrevet fremgangsmåde ved behandlingen af dyr er anerkendt eller forsvarlig, og om et bestemt indgreb på et dyr kræver autorisation som dyrlæge.

En stigning i antallet af klagesager mod dyrlæger forelagt Rådet førte i 2002 til et tema omhandler mangelfulde forhold, som Rådet havde konstateret i forbindelse med Rådets vurdering af, hvorvidt en dyrlæge havde udvist omhu og samvittighedsfuldhed, nemlig:

Mangelfuld eller ingen journalføring

Mangelfuld kommunikation m.v. dyrlæger imellem i sager, hvor flere dyrlæger konsulteres

Mangelfuld opdatering af faglig viden
Mangelfuld kommunikation mellem dyreejeren og dyrlægen

I tema 2003 præciserede Rådet, at masseproduktion ikke fritager for ansvar for det enkelte dyr.

Igen i 2004 havde Rådet fokus på kvalitetssikring af arbejdet i veterinærklinisk praksis i årets tema. På basis af et antal klagesager over dyrlæger kunne Rådet konkludere, at der udover problemer i kommunikationen mellem dyrlæger og i kommunikationen mellem dyreejer og dyrlæge tillige var problemer med mangelfuld journalføring. Dette gav Rådet anledning til at indskærpe de hovedelementer, som en klinisk journal forventes at opfylde:

At journalen har en sådan kvalitet, at sagen problemfrit kan overdrages til en kollega
At journal udfærdiges over det materiale/dyr, som den enkelte dyrlæge har undersøgt
At det af journalen fremgår, hvilke diagnoser, differentialdiagnoser, undersøgelser og behandlinger, der knytter sig til det undersøgte dyr/ materiale
At journalen udformes således, at såvel patient som ejer entydigt kan identificeres
At journalen angiver, hvilke instrukser der er meddelt ejer
At journalen indeholder prognose for patientens helbredelse, eventuelle forslag til yderligere undersøgelser samt givne anbefalinger.

I tema 2005 understregede Rådet, at uanset om motivet for et dyrehold er et stærkt følelsesmæssigt engagement, interesse, underholdningsværdi, image eller økonomisk vinding, så skal alle dyr behandles omsorgsfuldt, herunder huses, fodres, vandes og passes under hensyntagen til deres fysiologiske, adfærdsmæssige og sundhedsmæssige behov i overensstemmelse med anerkendte praktiske og videnskabelige erfaringer.

I forlængelse af Rådets generelle udtalelse om skuldarsår hos søer fra 2003 omhandlede tema 2006, Rådets erfaringer vedrørende håndteringen af denne smertefulde lidelse hos søer både ude i besætningerne og i forbindelse med anmeldelser og efterfølgende retsforfølgning af anmeldte landmænd, der har haft søer med skuldarsår. Et centralt element i temaet var konklusionen, at hovedårsagen til sårene er en trykpåvirkning af huden mellem et hårdt underlag og skulderbladskammens prominens i perioden, hvor soen opholder sig i farestien og ammer sine grise.

I tema 2007 udtrykte Rådet bekymring for, hvorvidt tilliden til Rådets udtalelser var svækket. Rådet havde i to høringer i forbindelse med indførelse af Ny Sundhedsrådgivning i kvægbesætning udtalt, at Rådet ikke fandt det dyreværns-mæssigt forsvarligt, at en besætningsejer eller dennes ansatte fik adgang til at foretage behandling af egne dyr, herunder intravenøs indgift af kalk og anbringelse af medicin i livmoderen på nykælvede køer. Rådets udtalelser blev ikke taget i betragtning, hvorfor der nu i reglerne for Ny Sundhedsrådgivning i kvægbesætninger, er en udvidet adgang for besætningsejere til behandling af egne dyr, som Rådet finder dyreværns-mæssigt betænkeligt.

I tema 2008 beskæftigede Rådet sig med anvendelse af elastrator, som Rådet ikke finder, er en acceptabel og dyreværns-mæssig forsvarlig metode til brug ved kastration og halekupering. Rådet fremførte desuden, at anvendelse af elastrator ikke er en acceptabel og dyreværns-mæssig forsvarlig metode til brug for behandling af brok og halebid ved grise.

Tema 2009 omhandlede mink, hvor Rådet på foranledning af de forelagte sager vedrørende velfærdsproblemer på minkfarme fremkom med udtalelse vedrørende håndteringen af sygdomme og skader på mink.

Tema 2010/2011 omhandlede brug af dyr i underholdningsbranchen, hvor Rådet opfordrede arrangører af underholdningsarrangementer, hvori der indgår dyr, til at sikre, at dyrene indgår på en måde, der er forenelig med dyreværnslovens bestemmelser og at enhver tvivl kommer dyret til gode.

Tema 2012 omhandlede som forordet knap 20 år tidligere udendørs hold af dyr i vinterperioden, idet der tilsyneladende var opstået en usikkerhed vedrørende tolkningen af den reviderede fællesudtalelse fra 2012 fra Det Veterinære Sundhedsråd og Dyreværnsrådet. I temaet præciserede Rådet, at der ikke med fremkomsten af den nye udtalelse var tale om stramninger i forhold til tidligere krav, men tværtimod udelukkende var tale om lempelser.

Siden 1977 har Rådet publiceret 83 generelle udtalelser, hvoraf 70 fortsat er gældende. Som oftest har de generelle udtalelser været baseret på en række konkrete aktuelle sager, hvor Rådet med udtalelserne hurtigt har kunnet give vejledning til brug i praksis. Ennemæssigt spænder de generelle udtalelser meget vidt, lige fra lægmands patteamputation på køer, håndtering af brand- og røgskadede dyr ved staldbrande, tilskadekomne produktionsdyrs transportegnethed, aflivning af pindsvin, lægmands anvendelse af akupunktur, anvendelse af tatoveringshammer, til udendørs hold af dyr i vinterperioden.

Den enemæssige spændvidde og det betydelige antal gældende generelle udtalelser vidner om Rådets virke for hold og brug af dyr, dyrevelfærd og veterinær praksis.

Det er Rådets opfattelse, at det gennem generelle udtalelser og temaer har formidlet viden om dyrevelfærd og dyrlægers ageren og herved har været informativt og retningsgivende for landmænd, kontrollerende myndigheder, anklagemyndigheden, praktiserende dyrlæger, advokater, domstole o.a. i forhold til, hvorledes der skal ageres veterinærfagligt korrekt i specifikke situationer og Rådet anser derfor udtalelserne og temaerne for at være vigtige arbejdsredskaber. Disse har, efter Rådets opfattelse, over tid bl.a. bidraget væsentligt til at fremme ”best practice” og bedre dyrevelfærd. Denne mulighed bortfalder med den nye bekendtgørelse

Det Veterinære Sundhedsråd
København, december 2015